
Tomáš Vitha: Ve vědě jsem asi skončil

Tomáš Vitha: Ve vědě jsem asi skončil

Tak tohle říká čerstvý laureát Bolzanovy ceny 2009, kterou převzal z rukou rektora Univerzity Karlovy prof. Václava Hampla 28. ledna letošního roku v kategorii přírodovědeckých oborů. Ve vědecké kariéře má dobře našlápnuto, ale zdá se, že ho jeho životní dráha vede jinam. Prozatím. Nebo natrvalo? V každém případě všechno, co RNDr. Tomáš Vitha, Ph.D. získal působením na poli vědy, obohatí praxi mnoha oborů kladným způsobem. Ve své práci se zabýval kontrastními látkami a zřejmě si změnou vědy za průmysl sám jednu právě naordinoval.

Vy jste získal Bolzanovu cenu v kategorii přírodovědecké za práci Bone-seeking Lanthanide(III) Complexes of Macrocyclic Ligands Bearing Bis(phosphonate) Pendant Arm. Co to konkrétně znamená?

Věnoval jsem se ve své práci potenciálním kontrastním látkám pro magnetickou rezonanční tomografii, které by se uměly specificky vázat na kostní tkáň.

Práce laureáta Bolzanovy ceny by měla přinášet jednak nové poznatky ve zvoleném tématu a měla by mít širší platnost ve více disciplínách nebo vznikat v součinnosti více oborů. Jak je to v případě téhle práce?

Jsem z laboratoře prof. RNDr. Ivana Lukeše, CSc. a Doc. RNDr. Petra Hermanna, Dr., což je poměrně velký vědecký tým Přírodovědecké fakulty UK na Katedře anorganické chemie, který se velmi věnuje kontrastním látkám pro magnetickou rezonanční tomografii. Interdisciplinárním v mé práci je to, že její výsledky mají potenciální aplikace v lékařství, protože magnetická rezonanční tomografie je v medicíně dlouho využívaná a úspěšná metoda na zobrazování převážně nádorů a podobně. Nové poznatky, abych řekl pravdu, nemůžu připsat pouze sobě, protože jsem ve své práci navázal na práci RNDr. Vojtěcha Kubička, PhD., který s nimi přišel. Objevné bylo to, že máme kontrastní látku, která se v těle nijak selektivně neváže a umí zobrazit třeba krevní oběh a podobně, a když právě k této kontrastní látce přiděláme chemickou kotvu, což byl v mém případě bisfosfonát, který se umí specificky vázat na kostní tkáň, tak máme v rukou něco, co může fungovat jako selektivní kontrastní látka. Doposud žádná taková kontrastní látka nebyla designována, tedy designována byla, ale nebyla úspěšná v tom, že buď nebylo možné prokázat, že se váže na kostní tkáň anebo tam nefungovaly ty chemické mechanismy proto, aby se mohla potenciálně použít jako MRI kontrastní. Takže tohle bylo nové v mé práci.

Možná jste nositelem dalších cen, ale za Univerzitu Karlovu je Bolzanova cena možná mezníkem, možná dalším krokem ve vývoji vaší práce. Kam se bude ubírat dál a co pro vás tato cena znamená?

Cena pro mě znamená velkou radost, ale ani ne tak nad mým osobním úspěchem, ale spíš nad tím, že je to úspěch celé naší skupiny. Myslím si, že dneska se už ve vědecké práci ve většině případů nedá mluvit o jednotlivcích, spíše o týmech, což je dáno složitostí problému nebo vybaveností a komplikovaností využívání různých metod a pomůcek, které člověk k výzkumu potřebuje. A upřímně řečeno, já v současné době už nejsem na akademické půdě. Pracuji ve firmě, která se chemií zabývá, takže si myslím, že jsem na vědeckém poli asi skončil.

A třeba ne, co vy víte. V každém případě děkuji za rozhovor.

RNDr. Tomáš Vitha, PhD., Katedra anorganické chemie, Přírodovědecká fakulta UK
více k Bolzanově ceně [zde](#)
(Marie Kohoutová)